

Ze vzpomínek protektorátního pubescenta

Jejich počátkem je pochmurný předjarní 15. březen 1939, kdy v 10,30 h počaly oddíly wehrmachtu zabírat již mnichovskými událostmi silně pokořené elitní učiliště čs. armády. Bez surových excesů, ale vojensky stroze a podle velitelských směrnic pražského MNO bez jakýchkoliv možných kompromisů. Ještě téhož dne byly, za tichého vzdoru československého vojska vyměněny strážní u všech vstupů do objektu akademie. Svěží zeleň stejnokrojů nahradila šedozelená pruská šed' okupantů. Do celého areálu napochodovávaly cizácké oddíly a k jaru se probouzející park se ku své velké škodě stával rozsáhlým parkovištěm nejrůznější motorizované techniky. Po vnitřních komunikacích akademie se při svých přesunech mlčky mijely pochodující čtyři české a své pochodové písně okázale vyřvávající čtyři okupantské. Měly zatím co slavit netušice, co vše jim přinese führerova vůle v budoucnu. Zatím jsou místními sudetskými Němci vítáni jako sympatičtí osvoboditelé - soukmenovci. Když jsem si druhého či třetího okupačního dne kupoval ráno své housky ke svačině do školy, musel jsem již v kdysi útulném českém zátiší použít svou školní, ale díky maminčině péči již celkem dobrou němčinu. Stejný obraz skýtal čas večerní, kdy jsem byl často poslán pro součást studené večeře, jogurty či džbán točeného piva. V přilehlé restaurační místnosti zátiší se mi naskýtal pohled dosud nevídaný, do posledního detailu okupační. U některých stolků seděli vojíní čeští, u jiných němečtí. První u svého večerního sousta nebo hrdlo osvěžujícího moku smutně mlčenlivě zadumaní, ti druzí německy halasní a svým „úspěchem“ zcela uvolnění. Těžko říci, zda všichni v tu chvíli uvažovali stejně jako z Hitlerovy politiky omámení jedinci, nebo pouze trpně, podle fanatických regulí svých nacistických velitelů. Byli mezi nimi zcela určitě příslušníci říšští, kteří ne všichni do písmene souhlasili s hnědě totalitním pohledem svých chleboďárců. Bez jakýchkoliv pochyb však byli ukázněni a neprovokativní. Organizace a postup okupačních armád byly německy cílevědomě precizní, pružné a smysluplně důsledné. Zcela určitě se vůbec nemohla srovnávat s po 29 letech předváděnou okupací sovětskou. Slovo okupace má ve vzpomínkách starších lidí dva rozměry, zatím co pro generaci následující má svůj jasně vymezenou pouze představu srpnovou. Bylo zřejmé, že v roce 1939 probíhala podle předem pečlivě provedené zpravodajské přípravy a podkladů. Zcela určitě s vydatnou pomocí sudetoněmeckých soukmenovců. Za armádními jednotkami šly ihned složky pořádkové policie (Schutzpolizei) a neodmyslitelné, již tehdy zkušené a dobře vybavené gestapo. Předávání budov a vojenského materiálu okupantům probíhalo systematicky, téměř od prvních dnů jejich pobytu. V objektech akademie ubytované rodiny důstojníků a rotmistrů se musely do půle dubna z bytů vystěhovat, rodina velitele vojenské akademie se ve dnech 12. 13. dubna přestěhovala do prvního poschodí vilky za akademií s čp. 261, nacházející se již v katastru drahotušském. Gen. Zahálku čekalo civilní umístění v pražském ministerstvu školství, které jej záhy, z příkazu ústředí voj. odboje Obrana národa poslalo k formování odporu východní Moravy od 1. 10. 1939 do Zlína. Svou rodinu přestěhoval až koncem února 1940. Nejdříve působil ve vedení studentských průmyslových kolejí u Baťů, po nařízení K. H. Franka musel jako legionář vychovatelské místo opustit a stát se řadovým zaměstnancem daňového oddělení firmy. Pražské angažmá jej uchránilo před zatčením dne 1. 9. 1939 při tzv. zatýkácké akci Albrecht I. Konala se v den přepadení Polska Hitlerem a současně zahájení druhé světové války. Prostory vojenské akademie se rychle od českého živlu vyprazdňovaly, likvidační práce na zániku čs. armády skončily v Hranicích posledním dnem měsíce června.

Protektorátní temno začalo nabývat významu slova nejen přeneseného, ale i válečnými zatemňovacími předpisy skutečného. Pro okupační odboj vedený nejen bývalými vojáky, ale i početné armády civilistů nastávaly velmi krušné životní časy. Pracovalo však také gestapo a jeho likvidační údery proti ilegální práci byly stále častější a krvavější. Objevil se celospolečenský stres ze silícího německého tlaku a „úspěchů“ německých armád. Po krátkých, motorizovanou převahou vedených bleskových bojích zaniklo Polsko. V roce 1940 ovládlo Německo téměř celou západní a severozápadní Evropu, a mířilo na Balkán a středozezemní ostrovy. Invaze do Velké Británie byla na spadnutí. Ponorková válka byla v plném proudu a také v té se Hitlerovi dařilo. Duševní trauma všech těchto dějů prostoupilo i českým odbojem a nemohlo minout ani bývalého velitele vojenské akademie. Pokud byl ještě v Hranicích otec o víkendů doma, seděl často skloněn u dvoulampového domácího přijímače a získával zprávy nejdříve z Katovického, později londýnského nebo občas i moskevského rozhlasu. Když vysílání skončilo, zodpovídal smutně na mnou kladené zvědavé otázky. Teprve v podzimu léta 1941 se otcova tvář trochu rozjasnila. Německé jednotky se začínaly brodit v nekonečném blátě širé Rusi a jejich motorizovaná technika nemohla skoro z místa. Jako zkušený genštébler otec okamžitě prohodil, že selže-li rychlá doprava trénu, budou jednotky vpředu k ničemu. A to se také stalo. Čím blíže k Moskvě, tím větší problémy a nakonec sníh a krutý mráz, bez patřičné zimní výbavy a také zkušeností, které on sám kdysi jako legionář získal. Když se u Moskvy přední jednotky zasekly a celý front musel couvat z nebezpečím hrozícího pytle obklíčení, zvedla se všem českým odbojářům i obyčejným smrtelníkům ihned nálada. Také myšlenky bývalého velitele se stále stáčely k někdejší vojenské akademii. Ze zahraničního rozhlasu již věděl, že jeho blízký spolupracovník, velitel pěšího praporu pplk. Karel Klapálek je na Středním východě a absolvent z r. 1938, kamarád staršího syna, letecký poručík Jiří Maňák brání nebe nad Anglií. První Hitlerova porážka se rázem stala symbolem v naději na konečný zvrat války. První zkušenost před Moskvou pokračovala skutečně o rok později a daleko přelomověji u Stalingradu. Ale to už bývalý velitel hranické akademie nebyl mezi živými.

Výdělečná činnost živitele rodiny v Baťově podniku by byla snesitelnou zátěží, nebýt starostí ilegálních, zmnohonásobených protiaktivitou gestapa a stále krutějších a rafinovaných jeho zásahů. Nedocenitelnou pomocí v jeho pátracích složkách byla více a více se rozšiřující síť podplacených konfidentů z řad domácích bezcharakterních obyvatel. Koncem roku 1940, když byla zlikvidována síť brněnského velitelství Obrany národa pro Moravu, přišla pro gen. Zahálku z pražského ústředí výzva, aby se chopil obnovy narušeného ilegálního centra. Jsem přesvědčen, že to byl právě klíčový okamžik jeho dalšího osudu. Brněnsko bylo v tehdejších časech snad nejhustší lokalitou s již zapracovanou a „úspěšnou“ konfidentskou sítí, která se rekrutovala z předválečné rozsáhlé sudetoněmecké menšiny brněnské, kterou jazyková výbava, fanatičnost a lačnost tučných odměn mobilizovala k dílu. Využila dokonce i zrady některých bývalých čs. důstojníků. Vzpomínání mne nutí k prezentaci osobního ilegálního zážitku.

Stalo se tak v červenci 1941 za pobytu ve Zborovicích u Kroměříže, kde jsem s otcem trávil část letní dovolené a prožíval poslední chvíle se svým tátou. Za pobytu na zahradě při

sklizení ovoce přivedl tamní soused nějakého neznámého pána, který prý chce naléhavě s panem Zahálkou mluvit. Když ho přivedl za námi na zahradu, nezaregistroval jsem u otce pražádnou známku toho, že by mu příchozí návštěva byla z dřívějšíka známá, natož milá. Spíše naopak, když si při vzájemném představování podávali ruku, objevila se mu na čele výrazná vráska a pod ní pochybnost, signalizovaná zvednutým obočím.

Nebyla mu zřejmě milá skutečnost, že někdo cizí narušuje naše pohodové soukromí a jeho rekreační rozpoložení. Dost možná, že na něho v tom okamžiku spolupůsobila jakási temná, těžko pojmenovatelná předtucha budoucího odbojářského dramatu a osudu. Ani na mne neudělal příchozí cizí pán příznivý dojem. Snad jsem intuitivně vycítil, že neznámý muž, který se představil jako major P., přichází s nějakou závažnější problematikou. Měl jsem bohužel pravdu. Pustil jsem se česání rybízového keře nejbližší rostoucího u klematisem obepínaného altánku v rohu zahradního plotu. V něm se oba pánové usadili a velmi tiše spolu hovořili. Zprvu měl slovo neočekávaný host, zřejmě proto, aby otci svou nenadálou návštěvu patřičně zdůvodnil. Z jeho monologu jsem nezaslechl téměř ničeho. Nálada obou pánů nebyla nijak veselá. Jinak vždy společensky dobře naladěný otec se tvářil zasmušile, chvílemi se zjevnou nervozitou ve tváři. Jakoby mezi oběma muži ležel neviditelný stín oboustranných pochybností a rozladění. Pro mne, neinformovaného jedince těžko pochopitelný. Záhy jsem vycítil, že diskutéri spolu neřeší nijak jednoduchý problém. Bylo jasně patrné, že jejich rozmluva má čistě pracovní punc. Jejich disputace byla stále živější a vzrušenější, takže jsem záhy pochopil, že se názorově střetávají a navzájem se o svém stanovisku přesvědčují. Při eskalaci padajících argumentů jsem najednou jasně zaslechl silně a velitelsky vyslovené opoziční tvrzení: „Takhle se to přece dělat nedá, vaše počínání může mít nedozírné následky, německý represivní aparát není složen z bezhlavých tupců. Důrazně připomínám, že promyšlená opatrnost musí respektovat konspirační zásady!“ Zdálo se, že touto kulminací rozhovoru se jejich diskuze opět vrátila do rezervovanějšího tónu. Asi po dvou hodinách se návštěvník rozloučil a spěchal na nádraží k vlaku. Neuniklo mi, že táta byl po návštěvě rozladěný a zamyšlený, bez svého obvykle dobrého duševního rozpoložení. Teprve po válce z různých, rudým režimem tabuizovaných pramenů jsem se postupně dozvídal o podrobnostech vývoje před osudovou otcovou cestou na brněnské popraviště. Byl zatčen 5. května 1942 a v době heydrichiády dne 21. června v Kounicových kolejích v Brně zastřelen. Pouhé tři dny po boji parašutistů v kryptě pražského kostela. Choť generálka Zahálky byla, dva dny před smrtí R. Heydricha, celý den vyslýchána brněnským gestapem, které dokonce i spoléhalo na konfrontaci manželů, kteří se onoho dne viděli naposled. Bylo štěstím že, díky své dobré znalosti německého jazyka řeči gestapáků dobře rozuměla, rychle pochopila, jak má při výslechu postupovat a odvést jejich pozornost. Vypovídala, jak byl její manžel zásadový a o služebních věcech ani v dobách míru doma nemluvil a že musela opustit doma ležící svou těžce nemocnou tchýni, o kterou trvale pečuje. Teprve večer byla ve stavu značného psychického vyčerpání z budovy gestapa propuštěna. Teprve v září 1972, byla jako čestný host pozvána na setkání absolventů hranické vojenské akademie ročníku 1922. Tehdy ji oslovil mladší důstojník letectva poručík B. Jejího manžela fyziognomicky neznal, protože nepatří absolventům hranické akademie. Vyprávěl matce, za jakých okolností strávil s generálem jeho poslední noc v Kounicových kolejích na jedné posteli. Střípek po střípku si pozůstává rodina mohla skládat obraz posledních dnů nebezpečnou prací vyplněného životela života.

V rodině žijící generálova těžce nemocná matka netrpěla ve svých posledních dnech pouze fyzicky, ale ještě daleko více psychicky. Zlínský pouliční rozhlas ve fortissimu totiž do ulic téměř denně vyřvával vykonané rozsudky stanných soudů se jmény popravených. Zvukový doprovod jejího utrpení až k mdlobě stupňoval obavy o vězněného syna. Zemřela 6. června 1942, patnáct dnů před jeho popravou. O smrti táty jsem se velmi nešetrným způsobem dozvěděl ve svých čtrnácti letech z novin, nesoucích datum 22. 6. 1942, které jsem si tehdy každým dnem jako gymnazista na nádraží v Hulíně kupoval. Na jejich úvodní stránce byly veliké fotografie Kubiše a

Gabčíka, zpráva o dobytí Tobruku a v tučně černém orámování zvěstována generálova smrt. Smutek po zemřelé tchyni prožívající choť byla velmi šetrně stejného dne upozorněna sousedkou ve svém bydlišti. Dopis synovi skrápěný slzami byl doručen až za dva další dny.

V neděli dne 21. června 1942 společně umíralo pět, v Brně bydlících bývalých vyšších důstojníků československé armády. Mezi nimi i někdejší návštěvník ze Zborovic u Kroměříže. Kdo zná objekt brněnských Kounicových kolejí, dovede lehce pochopit každoročně se opakující náplň vzpomínky jejich potomků. Vězni v celách s okny do úzkého, ze tří stran třemi trakty třípodlažních budov uzavřeného nádvoří museli za heydrichiády každodenně prožívat nepopsatelné psychické inferno. Popravčí exekuce se odehrávaly každým dnem heydrichiády na cca deseti stanným soudem určených osobách. Pod velkým sgrafitem sv. Václava s nápisem „Nedej zahynouti nám ani budoucím“. Po každé ohlušující salvě osmi střelců v rohu shromáždění němečtí diváci nadšeně zatleskali. Jde přece o odvetu za zavražděného protektora R. Heydricha! Tak skončil i smysluplný a obětavý život vojenského profesionála, který od roku 1934 kulminoval na ose Hranice – Zlín – Brno, bývalého velitele Vojenské akademie v Hranicích, generála Otakara Zahálky...

Je smutné, ale pravdivé, že také během této historicky veliké zkoušky charakteru ujařmeného národa někteří jedinci ve svých ulitách podléhali nadměrnému strachu, egoismu a pokrytectví. Rodinu nepřítele „Říše“ pomáhali svými přístupy režimu diskriminovat a ještě více zraňovat. Po skončení války rázem „statečných odbojářů“ a partyzánů přibývalo jako hub po dešti s falešnými medailemi na hrudi včetně. Vynikali mezi nimi horliví příslušníci jedné politické strany, která velmi brzy veškeré zásluhy za osvobození přičítala pouze dělnické třídě a její neomylné avantgardě....

Poválečné zkušenosti vojenského akademika

Rokem 1945 jsem již vstupoval do věku zatím málo historicky poučeného, byť tvrdostí života již znalého adolescenta. Zkušenosti prvorepublikového politického života mi chyběly, společenské zřízení Masarykova státu jsem v dětském věku posuzovat neuměl, o existenci politických stran a o jejich názorovém střetávání v demokratickém volebním boji jsem nevěděl téměř ničeho. Poznatky jsem proto nabýval až teprve v nově zrozené republice poválečné. O existenci politických stran Národní fronty, zrozené v Košickém vládním programu jsme se začali teoreticky zajímat v gymnaziálních hodinách občanské výchovy z úst často nepřilíš informovaných učitelů. Nejvíce pozornosti bylo věnováno programové politice Komunistické strany Československa, která ve svém programu koná vše pro blaho dělnické třídy, vykořisťované předválečnou republikou za vlády buržoazie, která nakonec v Mnichově prodala naši zemi Hitlerovi. Probouzení se do skutečné reality poválečného vývoje bylo tudíž pomalé, zatímco spád událostí rychlý. Nástup agitátorů politiky KSČ byl po předchozí důkladné ideologické přípravě přesvědčivý a proti eventuelním oponentům značně efektivní. Dnes dobře víme, že první poválečná předúnorová léta byla ukázkou demokracie, již silně prorostlé vůdčí úlohou rudého hegemonu. Přispívalo k tomu již v Košicích realizované obsazení nejdůležitějších ministerstev poválečné vlády, ovládajících její výkonnou moc. Radostná euforie z osvobození od jha nacistické okupace vojenskou silou SSSR neumožnila rychle a správně zhodnotit stalinskou bázi mnohonárodnostní ujařmené východní velmoci. Londýnské hlasy varující v roce 1943 Dr. Beneše před cestou do Moskvy k podepsání smlouvy o poválečné spolupráci zůstaly nevyslyšeny. Prvním signálem odhalené Stalinovy, již v Jaltě uplatněné lsti byl tzv. plebiscit v Podkarpatské Rusi. Že jednotky Rudé armády se mohou stát prostředkem k vývozu socialistické revoluce do jí

osvobozených evropských zemí, mohl zkušený politik předpokládat. Zmíněná euforie a chimérická vidina spravedlivěji řízené společnosti s rafinovaně vymyšleným názvem „lidová demokracie“ dosáhla svého vrcholného, ale současně názorově zlomového bodu v prvních, ale současně posledních svobodných volbách v červnu 1946, které naplno otevřely cestu k únoru 1948. Dnes těžko pochopitelná dezorientace nejen prostého lidu, ale také i příslušníků intelektuální národní elity uzavírá toto konstatování těžko vysvětlitelným otazníkem.

Ihned po maturitě na RG Zlín jsem se přihlásil k přijetí do obnovené Vojenské akademie v Hranicích, motivován ve vojenském prostředí stráveným dětstvím a otcovou hrdinskou smrtí v boji za svobodu národa. Rozhodl jsem se podílet na obraně nově se rodícího demokratického Československa. Po náročném lékařském a psychotechnickém vyšetření jsem dnem 1. 10. 1947 nastoupil do jejího prvního ročníku. Ocítl jsem se podruhé v objektu, v němž jsem prožíval své předmnichovské šťastné dětství. Tento v ČSR jediný ústav pro výcvik a výchovu aktivních důstojníků pokračoval od podzimu roku 1945 ve své předválečné úspěšné tradici. V prvním období navazoval školní běh na vše, co bylo již před válkou uplatňováno a praxí na bázi apolitické demokratické armády dobře vyzkoušeno. Učebními osnovami, denním řádem, systémem bodového hodnocení a klasifikace, základním služebním řádem A-I-1 atd. Protože jsem mnohé před válkou prožíval jako dětský pozorovatel, vracela se dennodenně představa, jakoby otcovo násilně přerušené dílo nadále pokračovalo. Pozvolna se však mezi školním velitelským sborem a posluchači objevovalo stále více a více politicky rudě orientovaných jedinců, agitačně získávaných komunistickou stranou k morálně destruktivnímu celospolečenskému působení. Zpočátku plíživě skrytě a nenápadně, později však s rostoucí markantností a agilitou. Mezi velitelským sborem bylo mnoho předválečných absolventů stejné školy, válečně zocelených v západním či východním zahraničním či domácím odboji. Mnozí z nich i bez ukončeného středoškolského vzdělání.

Politická diferenciací kolektivu se však působením cílené „osvěty“ stále zvyšovala a vrcholila dnem 25. února 1948 „Vítězstvím pracujícího lidu pod moudrým a cílevědomým vedením KSČ jako jejího předvoje.“ Příznaky připravovaného ideového převratu bylo tudíž možno pozorovat již v průběhu předúnorového období. Mezi veliteli a učiteli vojenské akademie kontrastovaly dvě protichůdné politické skupiny. Pochvilně demokraticky smýšlející jedinci, věrní zásadám TGM na straně jedné a komunistickou stranou řízená skupina „osvětářů“ na straně druhé. Tlak této skupiny byl stále patrnější a bezohlednější. Byl rozložen od velitelství akademie přes velitele oddílů až k jednotlivým setninám všech druhů zbraní, ve kterých byli tajně získáváni důstojníci i posluchači k morálně destruktivní spolupráci. Našlo se jich bohužel dost, ať již z důvodu poblouznění marx-leninskou teorií, nebo motivací čistě prospěchářskou. Do velitelství akademie, oddílů, setnin i čet skrytě prorůstala snaha přesvědčit velitelský sbor, posluchače a všechny zaměstnance školy o novém trendu důsledně skoncovat s panujícími zvyklostmi nepolitické armády předválečné a podříditi vše radikálně myšlenkám komunismu a sovětskému vzoru. Centrem tohoto dění bylo osvětové oddělení akademie v čele s pplk. Strašilem, složka Reicinova obranného zpravodajství a osvětáři jednotlivých setnin. Velké úsilí uvedených složek bylo věnováno získávání nových členů KSČ jako nepostradatelných pomocníků nového, psychicky patřičně působícího trendu. Tímto způsobem pozvolna mizel mezi akademiky duch kamarádké a upřímné vojenské kolegiality. Agitace ke vstupu do KSČ získáváním méně přemýšlivých jedinců plnila pozvolna své požadované normy a přílivem nových členů rostl i sledovací a informační aparát k průniku do nitra velitelských kádřů

a posluchačských jednotek. Narůstala těžce definovatelná vnitřní nejistota, dusno a frustrace nejbližšího kolektivního okolí.

Prohlášení Klementa Gottwalda na pražském náměstí bylo v pošmourném dni 25. února 1948 všem setninám VA přenášeno ústavním rozhlasem. Dodnes si mnohý z nás jasně uvědomuje tehdejší jeho slova: "Právě jdu z hradu, pan prezident se všemi mými návrhy, tak jak jsem mu je předložil, souhlasí" Bouřivý potlesk a jásot tisíců shromážděných manifestantů byl pro demokraticky smýšlející veřejnost husí kůži vyvolávající odpovědí. První pokus o nastolení proletářské diktatury byl úspěšně dokonán. Ihned následujícího dne v dopoledních hodinách byli z rajonů setnin vojenských akademiků vyvoláváni a odváděni předem dobře vytypovaní jedinci a okamžitě separováni od svých jednotek. Na půdě vojenské akademie je od té doby nikdo neviděl, s nikým ze svých spolužáků nesměli více promluvit. Číslo vyloučených překračovalo 100 osob. U dvou rot pěšího praporu akademiků prvního ročníku vznikla z původních 7 čet pouze jedna rota s pěti četami. Podobně v únorových dnech proběhla také selekce mezi velitelským sborem. Osobně jsem ještě tehdy nastaveným rudým kádrovým sítem nepropadl, zřejmě s ohledem na odbojářský osud svého otce, byť buržoazního generála. Instinktivně jsem však vycítil, že prostředí nově se rodící „demokracie“ je nemocné a že se lidská společnost opět vrací do nedávno skončených, tentokrát bolševických totalitních časů. Nastalo opět období, kdy i zdi měly uši. V hodinách politické výchovy jsem na sobě neustále cítil ledově upřené oči kapitána L., který neustále opakoval, že naše nová armáda nebude mít ve svém důstojnickém sboru místa pro potomky prvorepublikových důstojníků, určených ke službě v armádě určené k ovládnutí vykořisťovaných pracujících mas. Blíže nepojmenovaný důstojník se – k mé jisté úlevě - v podzimních dnech čtyřicátého osmého roku zabil při služební cestě vojenským vozidlem.

Typicky novým prostředkem nastolené rudovlády se stala manifestační volební strategie až za hrob věrného pracujícího lidu. Ke zjednodušení a větší transparentnosti volebního procesu budoucích uvědomělých kádrů nově zavedené demokracie byla vypracována a voličům předložena tzv. jednotná kandidátka Národní fronty. Byla zavedena dosud nevídaná volební metoda, při které se tradiční paraván stal nadbytečným kusem inventáře volební místnosti. Stal se přežitkem z volebních dob republiky buržoazní. První volby pounorové politické sestavy se uskutečnily v květnu 1948. Příprava k úspěšnému jejich uskutečnění proběhla v hranické vojenské akademii, ve školách na důstojníky v záloze, na školách vysokých (např. pražské právnické fakultě), státních úřadech atd. Příprava spočívala v rafinovaném, ale lidské mentalitě zcela úměrném postupu prostřednictvím předvolebních plenárních schůzí jednotlivých kolektivů. Ve vojenské akademii na svolaném shromáždění příslušných setnin a pracovních velitelských skupin. Politický pracovník pověřený velitelstvím akademie přečetl sugestivní výzvu a vyslovenou závěrečnou otázku: „Jako uvědomělý příslušník budoucího důstojnického sboru československé lidové armády chci pracujícímu lidu své země svou přímou volbou demonstrovat, že budu jeho zájmy vždy neochvějně hájit a že jej nezradím. Má vůle je neochvějná, tímto mým činem potvrzená.“ Po této psychologické přípravě končilo navržené prohlášení závěrečnou výzvou ke shromážděnému publiku: "Kdo nesouhlasí s naším kolektivním rozhodnutím, ať zvedne ruku!" Použití dosud nevídané akční aklamační pózy mělo vyprodukovat stádo poslušných ovcí k volbám, ze kterých měl Ústřední výbor KSČ, po svých razantních pounorových změnách, zcela evidentní obavy. Po této myšlenkové generálce byla skutečná volební procedura, konaná ve vycházkových stejnokrojích před zraků zástupců lidu v sále hranické Besedy, již pouhou tragikomickou reprízou. První nejbrutálnější ukázkou rudého režimu byla justiční vražda gen. Heliodora Píky,

mlčky tolerovaná ministrem NO gen. Svobodou. Tehdy již málokdo mohl být na pochybách, jakým směrem se vývoj komunistického vládnutí v čs. armádě a ve státě ubírá.

Poúnorová služba v duchu zahájených reforem se ubírala rychlým směrem k transformaci dosavadního vojenského života. Pro názornost uvedených vzpomínek nemůže být na škodu uvést srovnání etiky výchovného kréda vojenské akademie doby předválečné a poúnorové:

- 1) „Naším cílem je vychovávat muže vysokých mravních kvalit. Důstojník musí mít vytrvalost a houževnatost, duševní sílu, víru v sebe, klid, lidské srdce a při tom skálopevnost muže, jemnost, věrnost, nestrannost, odolnost proti slávě i ústrkům, hrdost i skromnost, přesnost i velkorysost. Je svůj, vždy přímý bez přetvářky a lži, ale přitom mužně uctivý. Nemá vlastnost malých lidiček, je mu cizí malichernost, závistivost a mstivost. Chce být prostě džentlmenem srdcem, zjevem a společenským vystupováním. Důstojník musí mít natrvalo vyryto v srdci, že žije a umírá za ideály. Nemá-li jich, nestačí na své těžké povolání. Především povinnost, potom teprve práva a zábavy. Napřed služba – potom rodina. Svou hrdost si československý důstojník musí umět uchovat až do hrobu.“
- 2) „Úkolem velitelů a politických pracovníků je zabezpečit účinný stranický vliv na všechny stránky života a činnosti vojenských kolektivů, dosáhnout úzkého spojení ideologické práce s konkrétními úkoly vojenského společenství. Využívat všechny prostředky a metody ke každodenní třídní výchově lidí. Jde o mnohostrannou činnost, která klade vysoké nároky na ideovou vyspělost komunistů a svazáků, na jejich každodenní ideologickou práci v masách, aby zahrnovala všechny stránky života a činnosti jednotek, útvarů a štábů. Političtí pracovníci musí vést stálý nekompromisní boj s nesprávnými názory a zaujímat principiální stanoviska k politickým otázkám. Vytvářejí neustále atmosféru tvůrčí iniciativy a nesmiřitelnosti k názorovým nedostatkům. Armádní KSČ musí být spolehlivou ozbrojenou pěstí dělnické třídy proti třídnímu nepříteli.“

Velení Vojenské akademie v Hranicích plnilo po 25. únoru 1948 se vší razancí a důsledností úkoly, stanovené Komunistickou stranou Československa. Zejména v období se jménem generála Karla Végra, který se velení vojenské akademie ujal počátkem školního roku 1948 / 49. Byl svými vlastnostmi silně se lišící kontrastní osobností od svého předchůdce bodrého, uzalého a podřízenými oblíbeného generála Jana Květoně, který zřejmě v době únorové krize psychicky selhal a prožíval krutý myšlenkový souboj. Za jeho nástupce byli důstojničtí velitelé rot a čet rychle zbavováni funkcí a odveleni z Hranic. Végrovým zástupcem byl jmenován plk. Vaněk a důležitou, blíže v paměti nespecifikovanou roli hrál na velitelství akademie pplk. Chláň. Dřívější zástupce Květoněův plukovník Alexandr Korda, vůdčí osobnost protikomunistického odporu, byl přeložen na nižší funkci do Mladé Boleslavi, kapitán JUDr. Josef Němec a poručík Antonín Filka emigrovali před zatčením na západ, ale část nesouhlasně se projevující skupiny byla zatčena. V září 1949 byli odsouzeni na doživotí plk. Korda a por. Miroslav Kácha, kpt. Antonín Kouřil na 20 let, škpt. Ladislav Procházka, Ludvík Vašíček, por. Miloš Kaipr a por. Svatopluk Kráčmar k trestům na 10 let. O něco později byli zatčeni a odsouzeni škpt. Antonín Bartl, npor. Emil Benda, kpt. Oskar Budínský, mjr. Josef Eisler, mjr. František Fišera, pplk. František Kalina, por. František Kurka, por. Radovan Procházka, škpt. Roubínek a Svačinka. Těžce postižena byla i rodina plk. Kordy. Jeho manželka byla odsouzena k trestu 17 roků, bratr Eugen na 20 let, dále

i sestra, švagr a švagrová. Plukovník Korda zemřel za krutých podmínek ve vězení v roce 1958. Proměna charakteru a poslání Vojenské akademie v Hranicích mnoho žádaného ovoce již nepřinesla. Od šk. roku 1950/51 byla zrušena a výchova nižších důstojníků přenesena do příslušných vojenských učilišť.

Archivem a vzpomínkou zachycené okamžiky vojenského života gen. Zahálky

Ve vzpomínkách na otce se velmi rád a s dojetím vracím k chvílím stráveným jako „muž“ s mužem v jeho těsné blízkosti. Kromě každodenního setkávání u rodinných obědů a večeří, večerním raportu se svým učivem pod paží, nebo příležitostně ostřejším kázeňským ponaučením v jeho kanceláři, byly to především občasně procházky do obce Velká nebo v areálu vojenské akademie. V těchto krásných chvílích byl rodinný pes naším obvyklým věrným doprovodem. V případech, kdy mi to plnění školních i domácích povinností dovolilo, procházeli jsme severním traktem akademie přes vojenskou divizní zbrojnici do polí směrem k obci Velká. V letním období pod bílým jasným nebo zachmuřeným nebem, v zimním čase pod příkrovem tmy a tajemně planoucími hvězdami. Švestkovou alejí v místech, kde je dnes tovární komplex bývalého Philipsu, přes železniční trať Přerov- Ostrava, dále polními cestami a přes ještě tenkrát existující meze k zadnímu zahradnímu vstupu do hostince rozšafného a vždy přívětivého pana Urbana. Byl svéráznou osobností dobře známou několika důstojníkům akademie i jejich rodinám, kteří, kromě dobře ošetřovaného a perfektně točeného pěnivého moku či vytoužené limonády, využívali také možnosti k hostinci přilehlé kuželny. Otcovské procházky byly spojovány s výkladem různých přírodních zákonitostí, dějinnými událostmi a problémy lidského společenství. Při těchto debatách panovala naprostá harmonie, přicházelo nenásilné ponaučení, ale především vzájemné porozumění.

Otec nikdy, ani ve svém volném čase, nezapomínal na časově velmi náročné požadavky velitelské, z odpovědného povolání nezbytně plynoucí. Mnohokrát se stalo, že jsme se, buď cestou z Velké, nebo při procházce ústavními parky zastavili v místě, kde chtěl můj partner uplatnit potřebu příležitostné a nenadálé kontroly. S ohledem na jeho venkovské dětství měl velmi blízký vztah k němé tváři, zejména koňské nebo psí. Protože jsem jeho lásku nepochybně zdědil, byly mi stejně milé naše zastávky v dělostřeleckých nebo jezdeckých stájích a ústavní výkrmně vepřů. Zjištěné nedostatky řešil otec ihned na místě pouhým pokáním, ve vážnějších případech hned druhého dne přes velitele příslušného rajonu. K potřebné nápravě obvykle stačilo pouhé napomenutí. Podobně probíhalo i přezkušování výkonu strážní služby, která byla v rozlehlém areálu vojenské akademie značně zodpovědná a náročná. Kontrolovaný strážný musel na generálovův pokyn signální elektrickým zvonkem nebo telefonem přivolat hotovostní posilu, která měla v přesně stanoveném čase na ohrožené stanoviště dorazit. Jeho velitelskou zásadou byla stálá a průběžně řešená kontrola svědomitého plnění povinností všemi podřízenými složkami. Sám k sobě i k rodině byl přísný neméně.

Popsaný kontakt s otcem byl nezapomenutelnou součástí mého šťastného prvorepublikového dětství. Teprve dnes si, s odstupem mnoha let a pohledem na panující nedostatky současnosti, velmi silně uvědomuji, že otec patřil k důstojníkům, kteří armádě československé republiky sloužili téměř nepřetržitě. Když do detailu promýšlím, co vše s výchovou k dobře fungujícímu důstojnickému poslání musel otec nosit v hlavě, uvědomuji si, že byl pedagogem a psychologem par excellence. Vše co

při výchovném procesu od budoucích důstojníků žádal, především sám až do posledních okamžiků před svou smrtí plnil.

Velitelské, pedagogické i osobní krédo generála Zahálky, výstižně vyjádřené verši Kiplingovy básně, jejíž text visel v každé ložnici i učebně vojenských akademiků. Její obsah si naposledy bolestně uvědomoval při rachotu ohlušujících popravčích salv na uzavřeném nádvoří brněnských Kounicových kolejí...

Když... Rudyard Kipling

Když bezhlavost svým okem klidně měříš,
ač tupen, sám že nejsi bezhlavý,
když, podezříván, pevně v sebe věříš,
však neviníš svých soků z bezpráví,
když čekat znáš, ba čekat beze mdloby,
jsa obelháván, neupadat v lež,
když, nenáviděn, sám jsi beze zloby,
slov ctnosti nadarmo však nebereš,

když umíš snít a nepodlehnout snění,
když hloubat znáš a dovedeš přec žít,
když proti tiumfu a ponížení
jak proti svůdcům společným jsi kryt,
když nezoufáš, byť pravdivá tvá slova
Istí bídáků jsou pošlapána v kal,
když hroutí se tvé stavení a znova
jak dělník lopotíš se dál.

když spočítat znáš hromadu svých zisků
a na jediný hod vše riskovat,
zas po prohře se vracet k východisku
a nezavzdychnout nad hořem svých ztrát,
když přinutit znáš srdce své a čivy,
by s tebou vytrvaly nejvěrněji,
ač tep a pohyb uniká ti živý
a jen tvá vůle káže „Vytrvej!“ ,

když něhu sneseš přílišnou i tvrdost,
když svůj jsi, všem nechť druhem jsi se stal,
když, sbratřen s davem, uchováš si hrdost
a nezpyšníš, byť mluvil s tebou král,
když řekneš: „Svémi vteřinami všemi
mně, čase, jak bych závodník byl, služi!“ ,
pak pán, pak vítěz na širé jsi zemi –
a co je víc: pak, synu můj, jsi muž!

Za všech okolností...

(uveřejněno z dokumentů rodinného archivu v regionálním tisku Hranický týdeník v roce 2004)

Podzimní sychravá noc v roce sedmatřicátémVětšina lidí slastně odpočívá v příjemném teple svého, ještě mírového domova, když strážní služba hranické vojenské akademie bdí nad bezpečností jí svěřených životů a majetku. Na dřevěných palandách strážnice, v konejšivém teple sálajících kamen, odpočívá ze stanovišť přivedená směna.

Dnešní den je tak trochu mimořádný, protože do výkonu strážní služby nastoupila jednotka vojenských akademiků, budoucích důstojníků, aby podle výcvikového a výchovného plánu získala praktické zkušenosti v jednom z nejzákladnějších úkolů vojenské služby.

Nařizuj, ale prověřuj! Tak uvažuje dnes velitel akademie, generál, který při své noční pochůzce znenadání do strážnice vstupuje. Není tentokrát se svým inspekčním poznatkem vůbec spokojen a neváhá ani později právě zjištěné poznání uvést jako výchovný příklad ve své přednášce pro redaktory vojenského tisku:

„Členem stráže k četě vojenských akademiků byl jako trubač určen prostý vojín z ústavní pomocné roty. Počet dřevěných pryčů byl však v době mé návštěvy o jedno místo menší, než určený počet strážných. Všechny byly obsazeny spícími akademiky, zatímco vojín-trubač ležel v koutě na zemi. Nikoho z budoucích důstojníků nenapadlo mu říci: „Vojíne, neležte na zemi, lehněte si k nám, vždyť se vedle sebe všichni nějak srovnáme.“ Vojín měl v sobě více jemnosti a taktu, protože na mou otázku odpověděl, že chtěl, aby si dobře odpočinuli páni akademici. Jemu prý stačí místo na zemi. Budoucím“pánům“ důstojníkům vůbec nepřišlo na mysl, že ve stráži konají službu mužstva a vojín-trubač je jim v tu dobu zcela rovným kamarádem. Právě zde měli možnost dokázat, jak chápou vojenské kamarádství. Zašel jsem pak na strážnici během měsíce v různou noční dobu ještě asi třikrát a vždy jsem našel totéž“, referuje redaktorům generál a pokračuje: Vojenská mravní a společenská výchova se navzájem úzce prolínají. Péče o ní patří proto všem vrstvám národa; rodině, školám a bez rozdílu odbornosti také armádě. Demokracie je slušnost. Vyžaduje od nás všech kázeň, takt a pořádek, jak výstižně kdesi vyjádřil prezident Osvoboditel.“

Brněnské Kounicovy koleje po pěti letech v čase válečném a okupačním; spoluvězeň téhož generála, bývalý poručík čs. armády po 35 letech vzpomíná.

„Do Kounicových kolejí jsem byl po svém zatčení gestapem převezen 18. června 1942. Uvězněn jsem byl ve třetím patře bloku „B“, v cele č. 82, situované oknem do dvora objektu. Z jejího okna, zalíčeného zevnitř bílou barvou byli již dva muži. Ačkoliv šlo o oddělení samovazeb, v době stanného práva při návalu zatčených byly gestapem vězeňské podmínky dočasně změněny. Z obou vězňů jsem neznal žádného. Teprve při vzájemném představení jsem se dozvěděl, že jeden z nich se jmenuje Pazdera, druhý Zahálka. V místnosti byly jen dvě postele, původní kolejácké ; na nich matrace bez prostěradel, jen s jednou dekou z náhražkového textilu. Vše velmi znečištěné. Navíc ještě skříň, umyvadlo a džbán s vodou. Židlí a stolu v místnosti nebylo. Při zabíleném okně bylo v cele stálé příšeří. Větralo se pouze jednou denně, kdy Židé-chodbaři vběhli do místnosti, otevřeli okno a vězni si museli sednout na podlahu. Přiblížení se k oknu vyprovokovalo okamžitě střelbu venkovních strážů. Záchody byly na

chodbě; muselo se klepat na dveře a požádat o dovolení stráž SS na chodbě. Ve chvíli, kdy byl druhý vězeň mimo celu, sdělil mi Patera, že se jedná o generála, bývalého velitele bývalé hranické vojenské akademie.

Večer jsem si uvědomil, že nemám na čem spát a tak když mne mnohem mladší Patera nechal lehnout si na podlahu, vyzval mě generál, abych si lehl pod jednu deku s ním. Spali jsme tak spolu dvě noci, poslední v jeho životě. Celý společně strávený den, na rozdíl od hovorného Patery, generál jen občas něco prohodil. Především se mě ptal, proč se vlastně pod okny denně popravuje. Byl zatčen již počátkem května a nevěděl nic o atentátu na Heydricha, ani o skutečnosti, že bylo vyhlášeno stanné právo. Vždy dopoledne, asi kolem desáté, chodila budovou zvláštní stráž SS s doprovodem člena SD a vyváděli ven vězně. V tuhých deskách měl člen SD lístky bílé a růžové. Bílé znamenaly cestu k výslechu, růžové před stanný soud. Byly to velmi zlé okamžiky, když nacista listoval v bílých lístcích, než se dostal k růžovým. V neděli 21. června přečetl z jednoho listu generálovo jméno. Pouze mlčky, ale pevně mi stiskl ruku, než ho odvedli.

V osudný den jsem s pohnutím sledoval rýhou v zabíleném okně průběh exekuce. Odsouzené přiváděli po dvojicích na nádvoří pod obraz sv. Václava s nápisem známé patronovy výzvy: Nedej zahynouti nám i budoucím! Odsouzené uvazovali na zvláštní dřevěný rám, před kterým zatím pokuřovala osmičlenná popravčí četa v černých přilbách z nedaleko ubytované jednotky Schutzpolizei. V rozích nádvoří stáli diváci, mezi nimi mnoho žen. Po každé salvě se smáli a tleskali. Silná ozvěna výstřelů z nádvoří, obklopeného ze tří stran vysokými budovami, byla ohlušující a strašlivá. Generál ještě těsně před svou smrtí vzhlédl vzhůru k našemu oknu, jakoby s posledním pozdravem. Po něm umíralo jedenáct dalších mučedníků, mezi nimi, jak jsem zjistil až po válce, pět důstojníků.“

Dvě drobné vzpomínky, dva pohledy na osudy a postoje příslušníků velitelského sboru naší armády, v době míru i v čase veliké zkoušky charakterů. Vyvolají naše zamyšlení nad tím, co hluboce vnitřního, nehmatatelného, penězi neocenitelného, ale rozhodujícího, by mělo být za všech okolností výbavou demokratického občana a důstojníka?

Výňatek z přednášky velitele vojenské akademie pro redaktory vojenských časopisů v Praze 1937.

Poměrně dost dobře zvykají si akademici na vojenskou otevřenost, přímou a věcnou, spojenou s mužnou uctivostí. Tzv. afér, vleklých vyšetřování apod., které by způsobovaly ruch a neklid, téměř není. Akademici vědí, že pravdomluvnost a mužnost se jim vyplatí, zato však nerovnost, podvod znamená bez pardonu těžký trest, ba někdy i propuštění.

Viděl jsem kdysi o vánocích z vlaku v Ostravě na peróně akademika pěšáka, který dělal „fešáka“ s ostruhami rytířské velikosti a tvaru. Po ukončení dovolené vydal jsem pouze rozkaz, aby se ke mně k raportu dostavil ten, kdo to byl. A přišel! Stálo ho to jen poučení o tom, že vojáci nejsou nikdy malicherní a že se

nechlubí tím, co jim nepatří. Jindy (o prázdninách) mne kdosi upozornil na inzerát ve Zpravodaji, naivně a uboze stylizovaný, jímž vojenský akademik hledá seznámení s dobře situovanou, samostatnou dámou do X let, včetně jiných dalších podmínek, za účelem společných výletů. A jeho značka zněla: „Bezvadné společenské vystupování!“ Napsal jsem na tuto značku dopis: „Vojenský akademiku, četl jsem Váš inzerát a dávám Vám následné poučení. Tento způsob seznamování není právě nejvhodnější. Je omluvitelný snad jen u, atd. Mladý, slušný a fešný člověk se k něčemu podobnému nesnižuje proto a proto. Víte, jak byste na to mohl doplatit, kdyby se Vám ozvala nějaká žena ve službách cizí zpravodajské služby? Jste-li takovým, jakým Vás chci mít, budete se hlásit u raportu velitele voj. akademie ihned po svém návratu z dovolené.“ Přihlásil se hned první den po svém návratu do služby. Místo raportu jsem s ním vykouřil „cigaretu míru“ ve své kanceláři a celou záležitost jsme rozumně probrali.

Obyčejně na otázku „kdo to udělal“ vystoupí příslušný akademik a hlásí se. Ne-li, jaké pak vyšetřování? Stačí říci: „Ten, kdo nemá tolik mužnosti, ať se stydí!“ Jeho kamarádů se raději neptám, aby nemuseli udávat kamaráda. Ale nesou následky všichni, protože v této četě akademiků není dobrý duch. Rychle pochopí, že se musí vychovávat navzájem, vždyť i kamarád kamaráda má vychovávat. A celek jednotlivce zaručeně za nějakou dobu pravdomluvnosti naučí.

Vzdor tomu, že prospěch na voj. akademii má velký vliv na stanovení pořadí a tím i na povyšování důstojníků, nelze říci, že by se rozmáhala závist a nezdravé, škodlivé závodění (tzv. štrébrovina). Po každé konferenci je akademikům dáována k nahlédnutí celá klasifikace, mohou srovnávat jednoho s druhým a poznají, že se všem měří stejně. A sami nejlépe vědí, kdo si co zasloužil. Žijí celkem v dobrém kamarádském poměru, jemuž nevádí ani to, že jsou sobě sami veliteli, resp. Představenými (starší čet a rot, velitelé učeben a ložnic, předsedající u stolů v jídelnách, dozorcí služba, velení při cvičeních apod. Učí se poznenáhlu chápat rozdíl mezi službou a družbou, mezi kamarádstvím a nesmlouvavým vyžadováním povinností, resp. Nutným zakročením mezi prospěchem jednotlivce a celku.

Na nedostatek dobré vůle u vojenských akademiků si stěžovat nemohu.

Projev velitele Vojenské akademie v Hranicích při slavnostním jmenování nových poručíků dne 14. srpna 1938.

„Nezklamte nikdy ani své rodiče, ani nás, naše velitele, ani národ, ze kterého jste vzešli. Vaši otcové vám dnes s pohnutím tisknou ruku a maminky vám žehnají na další cestu tvrdým, ale čestným a krásným vojenským životem. Zůstaňte věrni zásadám, které vám vštěpovaly. Nikdy ve shonu života nezapomínejte na matky, které se snažily vdechovat svým synům ohlas svých duší a srdcí, které vám daly základ k další existenci. Vzpomínka na maminku a na rodiče posiluje, povznáší a chrání ve chvílích přechodné slabosti. Vaši ložští kamarádi byli jmenováni poručíky v roce 20. výročí bitvy u Norova. Vy opouštíte akademii ve 20. výročí bitvy bachmačské, v roce, v němž naše republika vzkvétala a sílila, za prozíravého vedení obou našich prezidentů, houževnatou

a cílevědomou prací svého lidu. Minulost byla tedy slavná a krásná. Dnes, po dvaceti letech, prožíváme však znovu velmi vážné chvíle, které vyžadují největšího vypětí sil od vojáků i občanů. Většina z vás je stejného stáří jako naše republika. Rodili jste se zároveň s ní, rostli a dospívali jste na půdě samostatného československého státu. Jste synové těch, kteří bojovali a pracovali pro osvobození za hranicemi i doma a proto musíte mít všechny vlastnosti potřebné k tomu, abyste jejich odkaz mohli dále rozvíjet.

Republika, páni poručíci, na vás spoléhá, občanstvo vám věří. Ponesete v sobě nesmírnou odpovědnost vůči státu a národu. Poradte se ještě teď před přísahou se svým svědomím. Nechť je vaše přísaha čistá, svatá, silná a věčná! Důstojník a velitel nikdy neklesá, nikdy nepodléhá náladě, je silný a nezlomný svou vůlí, svým klidem a rozvahou. **Zůstává velitelem a je pevným vedoucím svých podřízených až do smrti.** Chci věřit, že vám nebude zatěžko porozumět mentalitě našeho vojáka a využít všech jeho dobrých vlastností ve prospěch věci. Vždyť sami pocházíte ze všech vrstev národa. Mějte srdce krásného člověka, udatného vojáka a věrného kamaráda. Ať v něm není malichernosti, závisti, mstivosti a lži! Buďte přímí a upřímní v jednání, nevolte ve svůj prospěch nerovných a klikatých cest. **Vryjte si do svých srdcí, že důstojník žije a umírá za ideály.** Nemá-li je, nestačí na své poslání. Především povinnost a potom teprve zábava.

Napřed služba – potom rodina. Páni poručíci, upřímně vám přeji šťastnou cestu vaším vojenským životem. Šťastnou a úspěšnou pro vás, pro armádu, pro republiku. Dělejte čest svým rodičům, čest vojenské akademii a armádě. Milí naši hoši, Na zdar!

Poslední zápisy při loučení do kroniky Vojenské akademie v Hranicích, napsané rukou příštích hrdinů protinacistického odboje. Dva věrní důstojníci demokratického čs. státu vyznávají svou víru v nesmrtelné hodnoty národa, pro který vychovávali budoucí armádní velitele. Obklopeni již německými uniformami, které předtím dne 15. března obsadily hranické vojenské učiliště, píší věty plné víry a odhodlanosti nesložit nečinně ruce v klín, nýbrž bojovat, věrní svému svědomí a přísaze.....

„Byl jsem přidělen k vojenské akademii již v roce 1920. Viděl jsem její začátky, její vzrůst a její slávu. Vidím i její pád a konec. Přesto však nemohu zakončit tuto knihu jinak, než vyjádřením pevné víry, že není možno, aby v nynějších těžkých dobách skončila i historie vojenské akademie a že se naopak dočká zase čestného vzkříšení.“

**škpt. Rudolf Řípa
pobočník velitele a kronikář VA**

„S radostí a hrdostí jsme sledovali růst a rozkvět naší akademie. Rok po roce rostly naše naděje, že důstojnický sbor, který náš ústav vychovává, bude pýchou armády a národa. Vzdávám i na tomto místě svůj poslední velitelský dík skvělým svým důstojníkům a rotmistrům, vychovatelům důstojnického dorostu. Kolik lásky, sebezapření i obětavosti rozdali tito drobní a celkem neznámí pracovníci, kteří opravdu milovali republiku a její

armádu. Patří jim vděčnost a nehynoucí má vzpomínka právě tak, jako těm zlatým chlapcům, kteří tu byli vychováváni k nezištné službě pro vlast. Rozcházíme-li se v bolesti nad ztrátou toho, co bylo naší láskou a našim životem, zůstává v nás nezlomená hrdost a čisté svědomí, že jsme byli věrnými a poctivými služebníky svého státu. **A tu hrdost československého důstojníka ponese až do hrobu!** Loučíme se navždy? Věřím, že nikoliv. I já věřím ve vzkříšení, jak to vyjádřil pisatel této kroniky. Láska k vlasti, obětavost, nezdolnost a síla v našem národě zůstávají a trvá i víra v lepší budoucnost. Náš národ, tolikrát těžce zkoušený, se opět dočká lepších dob a zachová si svůj jazyk a svou schopnost pro všechny věky.“

Hranice, na Bílou sobotu, dne 8. dubna 1939

brig. gen. Otakar Zahálka, velitel VA

„Ocenění“ oběti boje proti nacistické okupaci z Čepičkova ministerstva národní obrany:

MINISTERSTVO NÁRODNÍ OBRANY

Vytiskuje se čj. z / 195.....

Čj. 16546.....

20. květen 1953.

Věc: Výměr o snížení důchodu.

Výtisk č. 1

Paní
Z a h á l k o v á Jelena,
vd. po gen.

G o t t w a l d o v I.
Kvítková 3345.

Na návrh komise okresního vojenského velitelství
v. G o t t w a l d o v ě usnesla se komise krajského
vojenského velitelství v .. G o t t w a l d o v ě
~~usnesla se komise ministerstva národní obrany,~~ aby Váš
zaopatřovací .. důchod, který Vám byl dosud vyplácen v částce
7.402,- Kčs měsíčně, byl podle § 2 vl. nařízení č. 22/
1953 Sb. snížen na částku .. 3.500,- Kčs měsíčně.

Důvod:

Prověrkou případů důchodového zaopatření bylo prokázáno,
že jste vdovou po horlivém služebníku dřívějšího kapitalistic-
kého řádu a že dosud svým jednáním projevujete nepřátelský po-
stoj k lidově demokratickému zřízení, stáváte se záporně k bu-
dovatelskému úsilí pracujícího lidu a k socialistické výstav-
bě naší vlasti.

Ministerstvo národní obrany zastáváje Vám proto dnem
31. května 1953 výplatu dosavadního důchodu a od 1. června
1953 snižuje Váš důchod na částku .. 3.500,- Kčs měsíčně.

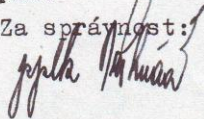
Nárok na případné pravidelné sociální dávky, t. j. výchov-
né, zvýšení důchodu pro bezmocnost důchodce nebo pro bezmoc-
nost manželky důchodce, zůstává tímto opatřením nedotčen.

Do 30 dnů od doručení tohoto výměru můžete si podat
stížnost a navrhnout komisi ministerstva národní obrany,
zřízené obdobně podle § 3 odst. 2 uvedeného vládního naříze-
ní, aby rozhodnutí obsažené v tomto výměru přezkoumala.
Stížnost se podává písemně ministerstvu národní obrany skrze
Krajské vojenské velitelství, které Vám vyplácí důchod.

Za ministra:

plk.

Za správnost:

Eduard KOLMAN v. r.

Résumé :

„Ocenění“oběti života a ohrožení rodiny posledního předmnichovského velitele Vojenské akademie v Hranicích od Čepičkova ministerstva národní obrany v květnu 1953 přineslo jasnou odpověď, jak nový totalitní rudý režim hodnotí jména všech, kteří měli být jako „nepřátelé dělnické třídy“ z odboje vyškrtnutí a navždy zapomenuti.

Odpověď syna, důstojníka lidově demokratické armády, řízené stejným ministerstvem:

V takové armádě, která tupí památku vojenských hrdinů protinacistického boje a pronásleduje jejich vdovy, sloužit nemohu a ani nechci.